

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Філософський факультет

Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перинатальна психологія і психологія материнства

Освітня програма “Реабілітаційна психологія”

Спеціальність 053 “Психологія”

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «26» серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Перинатальна психологія і психологія материнства
Викладач (-і)	К.психол.н., професор кафедри загальної та клінічної психології Гасюк Мирослава Богданівна
Контактний телефон викладача	0997042291
Е-mail викладача	myroslava.hassuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна/заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	кожний 3-й четвер місяця
2. Анотація до курсу	
<p>Основне завдання даного курсу – вивчення психології жінки у період виношування дитини та ключові періоди становлення материнства як особистісної сфери жінки, психологічна допомога сім'ї та жінці у перинатальній, неонатальній та постнатальній періоди, психологічний супровід материнства. Метою викладання дисципліни «Перинатальна психологія і психологія материнства» є розкрити особливості роботи психолога з сім'єю у період очікування дитини на новонародженості. Метою викладання дисципліни є донесення до студента теорії пренатальної психології та основ практичного застосування новітніх досліджень</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Курс "Перинатальна психологія і психологія материнства" є важливою складовою підготовки професійних психологів. Метою викладання дисципліни «Перинатальна психологія і психологія материнства» є розкрити особливості роботи психолога з сім'єю у період очікування дитини. Метою викладання дисципліни є донесення до студента теорії пренатальної психології та основ практичного застосування новітніх досліджень.</p> <p>Завдання викладання дисципліни «Перинатальна психологія і психологія материнства»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомити студента з новітніми теоретичними досягненнями у галузі перинатальної психології та психології материнства. 2. Навчити основним практичним підходам у роботі з сім'єю у період очікування дитини. 3. Навчити студента основам консультативної діяльності у перинатальних закладах. 4. Ознайомити з основними підходами у роботі з кризами становлення материнства. 	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, на основі раціонального планування організовувати, координувати, контролювати та оцінювати діяльність і взаємодію суб'єктів у сфері психології.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, мислити концептуально, системно, саногенно.</p>	

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись їх.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій, аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організовувати та здійснювати психологічну реабілітацію, надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту, заходи промоції збереження здоров'я населення.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, адаптація до нових ситуацій у сфері професійної діяльності.

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технологій психологічної реабілітації, психологічної допомоги.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12. Складати та реалізовувати програму реабілітаційно-психологічних,

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції					
семінарські заняття / практичні / лабораторні					
самостійна робота					
Ознаки курсу					
Семестр		Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
5- й семестр		053 Психологія	3 курс	нормативна	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Перинатальна психологія у світовій практиці та на теренах України. Основні напрями практичної діяльності перинатального психолога.	Лекція	Гасюк М. Врахування вікових особливостей породіль при наданні консультаційної допомоги психологом у перинатальному закладі // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Випуск 41. Серія: психологічні науки: Збірник наукових праць у 2-х т. – Чернігів: ЧОПУ, 2006. – Вип. 41. – Том 1. – С. 53–56. Шевчук Г. С. Іщук О. Ю. Психологічна експрес-підготовка вагітних до пологів: особливості групової роботи з використанням методів арт-терапії // Актуальні проблеми практичної психології.	Перинатальна психологія у світовій практиці та на теренах України. Основні напрями практичної діяльності перинатального психолога.	Усне та письмове опитування відповіді - 5 б (участь у груповій дискусії -10б) Контроль самостійної роботи: реферат-10 б, презентація -10 б, і, Тестування – 10 б	1 тиждень

		Збірник наукових праць. – Херсон. – ПП Вишемирський В. С., 2007. – С. 231–236. Шевчук Г. С. Особливості			
Тема 2. Кризи становлення материнської сфери жінки. Становлення материнської ідентичності жінки.	Лекція	психологічного супроводу вагітних жінок, які виношують першу дитину: Магістерська дисертація. – Івано-Франківськ, 2007. – 174 с. Гасюк М. Б., Шевчук Г. С., Іщук О. Ю. Психологічні особливості емоційного стану вагітної жінки у першому триместрі вагітності (виношування першої дитини) // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ: ВЦВ ЦІТ, 2006. – Вип. 11. – Ч. 2. – С. 118–124. Захаров А. И. Ребенок до рождения и психотерапия последствий Консультування сім'ї: методичні поради для консультування батьків. – Ч. 2 / За ред. В. Г. Постоного. – К.: ДЦССМ, 2003. – 303 с.	Кризи становлення материнської сфери жінки. Становлення материнської ідентичності жінки. Кризи становлення материнської ідентичності., «украдене материнство» - девіантна поведінка бабусі. «Украдене материнство» - девіантна поведінка бабусі.	Усне та письмове опитування відповіді - 5 б (участь у груповій дискусії -10б) Контроль самостійної роботи: реферат-10 б, презентація -10 б, і, Тестування – 10 б	1-2тиждень
Тема 3. Психологічна	Лекція	Филиппова Г. Г. Материнство	Ювенальна, зріла та пізні	Усне та письмове	3тиждень

<p>готовність до материнства.</p>		<p>и основные аспекты его исследования в психологии // Вопросы психологии. – 2001. – № 2. – с. 22-36. Сирс У., Сирс М. В ожидании малыша. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 576с.</p>	<p>вагітності. Психологічна допомога сім'ї в період виношування дитини</p>	<p>опитування відповіді - 5 б (участь у груповій дискусії -10б) Контроль самостійної роботи: реферат-10 б, презентація -10 б, тренінгове заняття - 15б Тестування – 10 б Контрольна робота–10 б</p>	
<p>Тема 4. Підготовка вагітної жінки до пологів.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Гасюк М. Врахування вікових особливостей породіль при наданні консультаційної допомоги психологом у перинатальному закладі // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Випуск 41. Серія: психологічні науки: Збірник наукових праць у 2-х т. – Чернігів: ЧОПУ, 2006. – Вип. 41. – Том 1. – С. 53–56. Ланцбург М. Е. О применении экзистенциально-гуманистического подхода в психологическом консультировании беременных женщин и молодых родителей // Журнал практического психолога. –</p>	<p>Групові види роботи по підготовці жінки до пологів. Партнерські пологи, роль партнера у підготовці жінки до пологів, та у пологах. Типові страхи вагітної жінки. Міфи про виношування дитини.</p>	<p>Усне та письмове опитування відповіді - 5 б (участь у груповій дискусії -10б) Контроль самостійної роботи: реферат-10 б, презентація -10 б, тренінгове заняття - 15б Тестування – 10 б Контрольна робота–10 б</p>	<p>4тиждень</p>

		<p>2003. – № 4–5. Ланцбург М. Е. Психологическая помощь семье в период ожидания ребенка и первого года его жизни // Психотерапия и клиническая психология: методы, обучение, организация. Материалы Российской конференции “Психотерапия и клиническая психология в общемедицинской практике”. – 26-28 мая 1999. – СПб – Иваново: Ивановская государственная медицинская академия, Российская психотерапевтическая ассоциация, 2000. – С. 313–320.</p>			
<p>Тема 5. Становлення батьківської ідентичності чоловіка. Етапи становлення батьківської ідентичності.</p>	Лекція	<p>Консультування сім'ї: методичні поради для консультування батьків. – Ч. 2 / За ред. В. Г. Постоного. – К.: ДЦССМ, 2003. – 303 с. Ланцбург М. Е. О применении экзистенциально-гуманистического подхода в психологическом консультировании беременных женщин и молодых родителей // Журнал</p>	Етапи становлення батьківської ідентичності	<p>Усне та письмове опитування відповіді - 5 б (участь у груповій дискусії -10б) Контроль самостійної роботи: реферат-10 б, презентація -10 б, тренінгове заняття - 15б Тестування – 10 б Контрольна робота–10 б</p>	5тиждень

		практического психолога. – 2003. – № 4–5.			
Тема 6. Роль батька дитини у психологічному здоров'ї матері та дитини. Підготовка до партнерських пологів. Партнерські пологи.	Лекція	Максимович О. М., Поставий В. Г. Особливості виховання дітей із розлучених сімей: Навч.-методичний посібник. – К.: ДЦССМ, 2004. – 140 с.	Тренінг у роботі з майбутніми батьками. Технологія побудови програм психологічного супроводу вагітності.	Усне та письмове опитування відповіді - 5 б (участь у груповій дискусії -10б) Контроль самостійної роботи: реферат-10 б, презентація -10 б, Тестування – 10 б б	6 тиждень
Тема 7. Перинатальні та неонатальні втрати. Консультація психолога як психологічна допомога у горі.	Лекція	Кочюнас Р. Психологическое консультирование и групповая психотерапия. – М.: Академический проект; Трикта, 2004. – 464 с.	Психологічна допомога сім'ї в горі. Форми роботи з сім'єю у період виношування першої дитини. при неотатальній утраті Групи підтримки.	Усне та письмове опитування відповіді - 5 б (участь у груповій дискусії -10б) Контроль самостійної роботи: реферат-10 б, презентація -10 б, тренінгове заняття - 15б Тестування – 10 б Контрольна робота–10 б	7 тиждень
Тема8 Постабортний синдром. Симптоми, діагностика, допомога.	Лекція	Ланцбург М. Е. Психологическая помощь семье в период ожидания ребенка и первого года его жизни // Психотерапия и клиническая психология:	Діагностика, форми та методи супроводу лікування.	Усне та письмове опитування відповіді - 5 б (участь у груповій дискусії -10б) Контроль самостійної роботи: реферат-10 б,	8 тиждень

		методи, обучение, организация. Материалы Российской конференции “Психотерапия и клиническая психология в общемедицинской практике”. – 26-28 мая 1999. – СПб – Иваново: Ивановская государственная медицинская академия, Российская психотерапевтическая ассоциация, 2000. – С. 313–320.		презентація -10 б, тренінгове заняття - 15б Тестування – 10 б Контрольна робота–10 б	
Тема 9 Ненормативна криза бездітності та особливості її подолання	Лекція	Овчарова Р. В. Психологическое сопровождение родительства. – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2003. – 319 с Филиппова Г. Г. Материнство и основные аспекты его исследования в психологии // Вопросы психологии. – 2001. – № 2. – с. 22-36. Ряплова Е. А., Коряков Я. И. Психологические аспекты подготовки молодой семьи к рождению здорового ребенка // Практическая психология, 2 том, Екатеринбург, 1999. – С. 123–138.	Робота з бездітною парою. Підготовка до усиновлення. Підготовка до усиновлення. Зміст та форми роботи. Особливості становлення родителської сфери усиновлювачів Розлучення та діти у зведених сім'ях.	Усне та письмове опитування відповіді - 5 б (участь у груповій дискусії -10б) Контроль самостійної роботи: реферат-10 б, презентація -10 б, Тестування – 10 б Самостійна робота – 5б	9тиждень
Тема 10 Порівняльний	Лекція	Филиппова Г. Г. Материнство	Методи дослідження	Усне та письмове	10 тиждень

аналіз методологічних особливостей застосування методів психодіагностики у психології вагітності та материнства.		и основные аспекты его исследования в психологии // Вопросы психологии. – 2001. – № 2. – с. 22-36. Ряплова Е. А., Лыскина Н. И. Исследование потребности женщин в психологическом сопровождении беременности// Практическая психология, 2 том, 2000. – С. 44–56.	вагітної та її сім'ї	опитування відповіді - 5 б (участь у груповій дискусії -10б) Контроль самостійної роботи: реферат-10 б, презентація -10 б, Тестування – 10 б	
Тема 11. Проективні методи роботи з вагітною жінкою психології. Технологія використання проективних методів роботи.	Лекція	Шевчук Г. С. Іщук О. Ю. Психологічна експрес-підготовка вагітних до пологів: особливості групової роботи з використанням методів арт-терапії // Актуальні проблеми практичної психології. Збірник наукових праць. – Херсон. – ПП Вишемирський В. С., 2007. – С. 231–236. Шевчук Г. С. Особливості психологічного супроводу вагітних жінок, які виношують першу дитину: Магістерська дисертація. – Івано-Франківськ, 2007. – 174 с.	Проективний малюнок «Мої пологи», «Моя дитина». Психотерапевтичний потенціал проективних методів роботи	Усне та письмове опитування відповіді - 5 б (участь у груповій дискусії -10б) Контроль самостійної роботи (КСР- 5б) (в тому числі: реферат-10 б, презентація -10 б, тренінгове заняття 15б) Тестування – 10 б Контрольна робота–10 б	11 тиждень
Тема12. Практична діяльність психолога у	Лекція	Гасюк М., Іщук О., Шевчук Г. Використання психомалюнку	Підготовка дитини до народження брата /сестри.	Усне та письмове опитування відповіді -	12 тиждень

перинатальних закладах		для психологічної підготовки вагітної жінки до пологів (30–40 тижні вагітності) // Психологія і суспільство. – 2006. – № 3. – С. 140–148.	Велика вікова різниця між дітьми, проблеми та рішення.	5 б (участь у груповій дискусії -10б) Контроль самостійної роботи: реферат-10 б, презентація -10 б, Тестування – 10 б	
Тема 13 Програма психологічної підготовки вагітної жінки до перших пологів	Лекція	Овчарова Р. В. Психологическое сопровождение родительства. – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2003. – 319 с	Внутрішня картина здоров'я вагітної жінки	Усне та письмове опитування відповіді - 5 б (участь у груповій дискусії -10б) Контроль самостійної роботи (КСР- 5б) (в тому числі: реферат-10 б, презентація -10 б, тренінгове заняття 15б) Тестування – 10 б Контрольна робота–10 б	13 тиждень
Тема 14. Ревність між сіблінгами. Домпомога батькам у вирішенні проблеми ревності	Лекція	Шевчук Г. С. Іщук О. Ю. Психологічна експрес-підготовка вагітних до пологів: особливості групової роботи з використанням методів арт-терапії // Актуальні проблеми практичної психології. Збірник наукових праць. – Херсон. – ПП Вишемирський В. С., 2007. – С. 231–236. Шевчук Г. С. Особливості психологічного супроводу	Технології побудови програм психологічного супроводу вагітності та материнства.	Усне та письмове опитування відповіді - 5 б (участь у груповій дискусії -10б) Контроль самостійної роботи: реферат-10 б, презентація -10 б, Тестування – 10 б	14 тиждень

		вагітних жінок, які виношують першу дитину: Магістерська дисертація. – Івано-Франківськ, 2007. – 174 с.			
Тема 15 Наукові дослідження у галузі перинатальної психології	Лекція		Методологія наукових досліджень у психології материнства	Усне та письмове опитування відповіді - 5 б (участь у груповій дискусії -10б) Контроль самостійної роботи: реферат-10 б, презентація -10 б, Тестування – 10 б	15тиждень

6. Система оцінювання курсу

Оцінювання навчальних досягнень студентів за усіма видами навчальних робіт проводиться за поточним і підсумковим контролюми. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі (опитування на семінарських заняттях, тестування, контрольна робота, самостійна робота). Підсумковий контроль здійснюється у формі двох тестувань за змістовими модулями.

Розподіл балів, що отримують студенти

Накопичення балів під час вивчення дисципліни								Всього
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
Семінарські заняття – 40 б.								100
Самостійна робота (КСР) – 30 б.								

Контрольна робота – 10 б.	
Тестування за модулями – 20 б.	

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, де 40 балів відводиться на усне та письмове опитування студентів під час семінарських занять, 20 балів – на оцінку двох тестувань за змістовими модулями, 30 балів – на виконання самостійної роботи та 10 балів – на контрольну роботу.

Залік з курсу виставляється за загальною сумою балів з усіх виконаних завдань, що передбачені робочою програмою.

Самостійна робота студентів забезпечує підготовку студента до аудиторних занять і контрольних заходів. Результати цієї підготовки виявляються в активності студента на заняттях, при виконанні ним контрольних робіт, тестових завдань й інших видів робіт. Самостійна робота студентів оцінюється залежно від виду роботи. Сукупна кількість балів за самостійну роботу – 30 балів.

Вимоги до оцінювання самостійної роботи студентів:

Завдання, які оцінюються у 2 бали: 2 бали виставляється у тих випадках, якщо завдання здані вчасно і в повному обсязі з дотриманням правил академічної доброчесності. 1 бал виставляється, якщо завдання не здано у повному обсязі або невчасно. 0 балів виставляється, якщо завдання не здано.

Завдання, які оцінюються у 6 балів: 6-5 балів виставляється, якщо завдання виконані вчасно і в повному обсязі з дотриманням правил академічної доброчесності, є креативними, відповідає обраній темі і меті, правильно побудовані питання чи підібрані методики діагностики та корекції.

4-3 бали виставляється, якщо завдання здано вчасно і у повному обсязі, проте є помилки. Завдання виконана не в повному обсязі, або дещо не відповідає обраній темі чи вимога певні неточності у формулюванні запитань, питання однотипні.

2-1 бал виставляється, якщо завдання не здано у повному обсязі або невчасно, питання сформульовані невірно.

0 балів виставляється, якщо завдання не виконано.

Для оперативного опитування студентів на семінарських заняттях використовують **тестовий контроль знань**, що містить завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, завдання на встановлення правильної відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності. Сукупна кількість балів за тестування за змістовий модуль – 10 балів.

Контрольна робота студентів максимально оцінюється у 10 балів. При цьому. 9-10 б. виставляється, коли питання контрольної роботи розкриті повністю, наведені приклади описаних явищ, подано обґрунтування виникнення того чи іншого явища. 8-7 б. виставляються у разі недостатнього аналізу явища, наведено лише один приклад, питання розкрито не в повній мірі, проте студент дав відповіді на всі питання. 6-5 б. за контрольну роботу виставляється, коли студент не відповів на одне питання контрольної роботи, дав часткові відповіді на решта і не навів приклади описаних явищ. 4-3 б. виставляється, коли студент не відповів на половину питань, проте дав часткові малозмістовні відповіді на решта. 2-1 б. виставляється студенту, який не відповів на жодне питання, або у відповідях не розкритий зміст питання.

Семінарські заняття оцінюються за 5-ти бальною системою.

При цьому, студенти здійснюють огляд літератури за ключовими поняттями теми, анують та конспектують першоджерела, оформляють відповіді на питання семінару, розглядають клінічні випадки, дискутують з приводу психодіагностики та психологічної допомоги особам з розладами психіки. Усне опитування студентів може здійснюватись індивідуально або фронтально. Загальний бал за цей вид роботи по кожному змістовому модулю виводиться з середнього балу за всі усні і письмові відповіді, помноженому на 4.

Пропущені заняття відпрацьовуються протягом місяця (усно або ж за допомогою тестів) після пропущеного заняття. Самостійна робота (конспект) повинні бути здані до КСР.

Форми оцінювання в університеті регламентуються згідно Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf). Облік навчальної роботи студентів здійснюється в електронному журналі згідно Положення про електронний журнал обліку навчальної роботи здобувачів освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (нова редакція) (<https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/01/elektronni-zyrnal.pdf>). У випадку неатестації здобувачів освіти з дисципліни «Практикум з клінічної психології» студенти мають право на повторне вивчення курсу, що регламентовано Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/povtorne-vuvchennia_nove.pdf).

Шкала оцінювання заліку

Університетська	Національна	Шкала ECTS
90 – 100	Зараховано	A
80 – 89		B
70 – 79		C
60 – 69		D
50 – 59		E
26 – 49	Не зараховано	FX
0-25		F

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні														Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Лекції															0
Семінарські заняття		5	5	5	5	5		5	5		5	5			40
Самостійна робота (КСР)							14						16		30
Тестування за модулями														20	20
Контрольна робота										10					10
Всього за тиждень	0	5	5	5	5	5	14	5	5	10	5	5	16	20	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

Семінарські заняття	<p>Семінарське заняття №1. Потреба в дітях. Особливості потреби в дітях у сучасній Україні.</p> <p>Семінарське заняття №2. Кризи становлення материнської сфери жінки. Становлення материнської ідентичності жінки.</p> <p>Семінарське заняття №3. Психологічна готовність до материнства. Підготовка вагітної жінки до пологів.</p> <p>Семінарське заняття №2Врахування вікових особливостей вагітної жінки у роботі з нею. Ювенальна, зріла та пізні вагітності.</p> <p>Семінарське заняття № 3Психологія вагітності. Етапи виношування дитини та психологія пологів</p> <p>Робота психолога по підготовці вагітної жінки до пологів. Криза народження</p> <p>Семінарське заняття №4 Розвиток дитини у ранньому онтогенезі і функції матері.</p> <p>Семінарське заняття №5 Перша вагітність, друга та наступні вагітності. Стосунки між сіблінгами.</p> <p>Семінарське заняття №6 Перинатальні та неональні втрати. Консультація психолога як психологічна допомога у горі.</p> <p>Семінарське заняття №6 Постабортний синдром. Діагностика, шляхи подолання.</p> <p>Семінарське заняття №8 Реалізація потреби в дітях через усиновлення чи сурогатне материнство..</p> <p>Психологічний супровід становлення батьківської ідентичності усиновителів</p> <p>Семінарське заняття № 9 Девіантне материнство, проблема позбавлення материнства. Робота психолога у соціальній службі з жінками матерями.</p> <p>Семінарське заняття №10 Методи роботи перинатального психолога.</p> <p>Проективний малюнок «Мої пологи», «Моя дитина». Психотерапевтичний потенціал проєктивних методів роботи</p>
Умови допуску до підсумкового	

7. Рекомендована література

1. Авдеева Н. Н., Мещерякова С. Ю. Вы и младенец: у истоков общения. – М.: Педагогика, 1991. – 158 с.
2. Айви А. Е., Айви М. Б., Саймэк-Даунинг Л. Психологическое консультирование и психотерапия. Методы, теории и техники: практическое руководство. – М.:, 2000. – 487 с.
3. Алешина Ю. Е. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование. – М.: Класс, 2000. – 208 с.
4. Баженова О. В., Баз Л. Л., Копыл О. А. Готовность к материнству: выделение факторов, условий психологического риска для будущего развития ребенка // Синапс. – 1993. – № 4. – с. 35–42.
5. Батьків не обирають...(проблеми відповідального батьківства в сучасній Україні). – К.: А. Л. Д., 1997. – 144 с.
6. Боровикова Н. В. Боль при родах и ее подавление // Материалы 3-й межобластной научно-практической конференции “Нелекарственная терапия патологии репродуктивной системы человека”, 2001. Сборник трудов ВМА. Том 53., выпуск 4. – С. 213–221.
7. Братусь И. Как рождали в старину? // Для будущих мам. – 2004. – № 2. – С. 11–14.
8. Брутман В. И., Варга А. Я., Радионова М. С. Особенности семейного воспитания и личностные характеристики женщин, бросающих своих детей // Психология сегодня. Ежегодник Рос. психол. об-ва. – Т. 2. Вып. 4. – М., 1996. – С. 151–152.
9. Брутман В. И., Варга А. Я., Хамитова И. Ю. Предпосылки девиантного материнского поведения // Психологический журнал. – 2000. – Т.21. – №2. – С. 79–87.
10. Брутман В. И., Ениколопов С. Н., Миледина Л. В. Материнская агрессия, отказ от ребенка и репродукция циклов семейного насилия // Психология сегодня. Ежегодник Рос. психол. об-ва. – Т. 2. Вып. 4. – М., 1996. – С. 153–154.
11. Брутман В. И., Ениколопов С. Н. Попытка психологической типологии одного из вариантов девиантного поведения юных – отказа от своего ребенка // Социальная дезадаптация: Нарушения поведения у детей и подростков / Под ред. А. А. Северного. – М., 1996. – С. 142–144.
12. Брутман В. И., Панкратова М. Г., Ениколопов С. Н. Некоторые результаты обследования женщин, отказывающихся от своих новорожденных детей // Вопросы психологии. – 1994. – № 5. – С. 31–37.
13. Брутман В. И. Психологические феномены, возникающие в связи с нежеланной беременностью // Психология сегодня. Ежегодник Рос. психол. об-ва. – Т. 2. Вып. 4. – М., 1996. – С. 150–151.
14. Брутман В. И., Радионова М. С., Ениколопов Н. С. Нежеланная беременность у жертв сексуального насилия (психолого-психиатрические аспекты проблемы) // Вопросы психологии. – 1995. – № 1. – С. 33–40.
15. Брутман В. И., Радионова М. С. Формирование привязанности матери к ребенку в период беременности // Вопросы психологии. – 1997. – №7. –
16. Васильева О. С., Могилевская Е. В. Групповая работа с беременными женщинами: социально-психологический аспект // Психологический журнал. – 2001. – том 22. – № 1. – С. 82–89.
17. Васильева В. В., Орлов В. И., Сагамонова К. Ю., Черноситов А. В. Психологические особенности женщин с бесплодием // Вопросы психологии. – № 6. – 2003. – С. 93–98.

18. Витек К. Проблемы супружеского благополучия. – М.: Прогресс, 1988. – 138 с.
19. Гасюк М. Врахування вікових особливостей породіль при наданні консультаційної допомоги психологом у перинатальному закладі // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Випуск 41. Серія: психологічні науки: Збірник наукових праць у 2-х т. – Чернігів: ЧОПУ, 2006. – Вип. 41. – Том 1. – С. 53–56.
20. Гасюк М. Перспективи розвитку психології вагітності // Особистість у розбудові відкритого демократичного суспільства в Україні. Збірник матеріалів Другої міжнародної науково-практичної конференції. – Дрогобич: “Коло”, 2005. – С. 301–302.
21. Гасюк М., Іщук О., Шевчук Г. Використання психомалюнку для психологічної підготовки вагітної жінки до пологів (30–40 тижні вагітності) // Психологія і суспільство. – 2006. – № 3. – С. 140–148.
22. Гасюк М., Шевчук Г. Вагітність як нормативна криза особистості жінки // Особистість у розбудові відкритого демократичного суспільства в Україні. Збірник матеріалів Другої міжнародної науково-практичної конференції. – Дрогобич: “Коло”, 2005. – С. 132–133.
23. Гасюк М. Б., Шевчук Г. С., Іщук О. Ю. Психологічні особливості емоційного стану вагітної жінки у першому триместрі вагітності (виношування першої дитини) // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ: ВЦВ ЦІТ, 2006. – Вип. 11. – Ч. 2. – С. 118–124.
24. Гроф С. Холотропное сознание: Три уровня человеческого сознания и их влияние на нашу жизнь. – М.: ООО “Изд-во АСТ” и др., 2003. – 267 с.
25. Эйдемиллер Э. Г., Добряков И. В., Никольская И. М. Семейный диагноз и семейная психотерапия. Учебное пособие для врачей и психологов. Изд. 2-е, испр. и доп. – СПб.: Речь, 2006. – 352 с.
26. Эйдемиллер Э. Г., Юстицкий В. В. Семейная психотерапия. – Л.: Медицина, 1989. – 192 с.
27. Життєві кризи особистості: Науково-методичний посібник: У 2 т./ В. М. Доній, Г. М. Несен, Л. В. Сохань, І. Г. Єрмаков та ін. – К.: ІЗМН, 1998. – Ч. 2. – 568 с.
28. Захаров А. И. Ребенок до рождения и психотерапия последствий
29. Консультування сім'ї: методичні поради для консультування батьків. – Ч. 2 / За ред. В. Г. Постоного. – К.: ДЦССМ, 2003. – 303 с.
30. Корнієнко О. В. Індивідуально-психологічна діагностика при розробці програм збереження здоров'я жінок (на матеріалах кризового періоду). – Автореферат канд. дис. – К., 1994. – 26 с.
31. Кочюнас Р. Психологическое консультирование и групповая психотерапия. – М.: Академический проект; Трикста, 2004. – 464 с.
32. Крайг Г. Психология развития. – СПб.: Изд-во «Питер», 2000. – 992 с.
33. Ланцбург М. Е. О применении экзистенциально-гуманистического подхода в психологическом консультировании беременных женщин и молодых родителей // Журнал практического психолога. – 2003. – № 4–5.
34. Ланцбург М. Е. Психологическая помощь семье в период ожидания ребенка и первого года его жизни // Психотерапия и клиническая психология: методы, обучение, организация. Материалы Российской конференции “Психотерапия и клиническая психология в общемедицинской практике”. – 26–28 мая 1999. – СПб – Иваново: Ивановская государственная медицинская академия, Российская психотерапевтическая ассоциация, 2000. – С. 313–320.
35. Ланцбург М. Е. Раскрытие теми родов в групповой подготовке к родам в роддоме // Перинатальная психология и медицина. Сборник

- матеріалов міжрегіональної конф. – СПб.: АМСУ, 2001. – С. 213–218.
36. Лосева В., Луньков А. Страхі навколо вагітності // Психологічна консультація. – 1998. – №1. – С. 21–34.
  37. Максимович О. М., Постовий В. Г. Особливості виховання дітей із розлучених сімей: Навч.-методичний посібник. – К.: ДЦССМ, 2004. – 140 с.
  38. Малкіна-Пых І. Г. Семейная терапия. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 992 с.
  39. Мальована Ю. М. Сімейні фактори формування материнської сфери у жінок із загрозою переривання вагітності. – 19.00.04. – Медична психологія. – Автореферат канд. дис. – К. 2007. – 20 с.
  40. Мид М. Культура и мир детства. – М.: Наука, 1988. – 429 с.
  41. Мещерякова С. Ю. Психологічна готовність к материнству // Вопросы психологии. 2000. №5. – С. 18–27.
  42. Миньорова С. А., Тетерлева Е. А. Диалогічний підхід к аналізу смислового переживання материнства // Вопросы психологии. – 2002. – № 4. – С. 63–75.
  43. Многотомное руководство по акушерству и гинекологии / Ответств. ред. Л. С. Персианинов. – М.: МЕДГИЗ. – Т.1. – 1961. – 518 с.
  44. Молода сім'я: проблеми та умови її становлення./ За ред. проф. А. Й. Капської. – К.: ДЦССМ, 2003. – 184 с.
  45. Мор Т., Кампанелла Т. Утопія. Місто Сонця. – К.: Дніпро, 1988. – 207 с.
  46. Москалець В. П., Гасюк М. Б., Іщук О. Ю., Шевчук Г. С. Використання психомалюнку для психологічної підготовки вагітної жінки до пологів: 30 – 40 тиждень вагітності, практичний аспект // Практична психологія і соціальна робота. – 2007. – № 12. – С.
  47. Навіщо батькам ходити до школи / Упоряд. М. Голубенко. – К.: Вид. дім “Шкіл. світ”: Вид. Л. Галіцина, 2006. – 128 с.
  48. Нельсон-Джоунс Р. Теорія і практика консультування. – СПб.: Издательство «Питер», 2000. – 464 с.
  49. Общая психодиагностика / А. А. Бодалев, В. В. Столин и др. – СПб.: Изд-во “Речь”, 2002. – 440 с.
  50. Овчарова Р. В. Психологічне супроводження родительства. – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2003. – 319 с.
  51. Осадько О. Технології психологічного консультування. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. – 128 с.
  52. Пэрну Л. Я жду ребенка. – М.: Медицина, 1989. – 286 с.
  53. Петрунько О. В. Актуальні проблеми сексуального виховання підлітків. – К.: ДЦССМ, 2004. – 80 с.
  54. Повалій Л. Християнські цінності української родини: традиції і сучасність // Початкова школа. – 2005. – №2. – С. 52–54.
  55. Програма формування педагогічної культури батьків / За ред. Постового В. Г. – К., 2003. – 108 с.
  56. Психологічна допомога сім'ї: Посібник / За ред. З. Кісарчук. – К., 1998. – 182 с.
  57. Психологія життєвої кризи/ Відп. ред. Т. М. Титаренко. – К.: Агропромвидав України, 1998. – 348 с.
  58. Рогов Е. И. Настольная книга практического психолога: Учеб. пособие: В 2 кн. – М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2002. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.; Кн. 2: Работа психолога со взрослыми. Коррекционные приемы и упражнения. – 480 с.
  59. Романова Е. С. Графические методы в практической психологии. – СПб.: Речь, 2002. – 416 с.
  60. Ромек В. Г., Конторович В. А., Крукович Е. И. Психологічна допомога в кризисных ситуациях. – СПб.: Речь, 2004. – 256 с.
  61. Ряшова Е. А. Изменения в организме и психике женщины во время беременности. // Материалы 3-й межобластной научно-практической

- конференции “Нелекарственная терапия патологии репродуктивной системы человека”, 2001. Сборник трудов ВМА. Том 53., выпуск 4. – С. 19–37.
62. Ряплова Е. А., Коряков Я. И. Психологические аспекты подготовки молодой семьи к рождению здорового ребенка // Практическая психология, 2 том, Екатеринбург, 1999. – С. 123–138.
63. Ряплова Е. А., Лыскина Н. И. Исследование потребности женщин в психологическом сопровождении беременности// Практическая психология, 2 том, 2000. – С. 44–56.
64. Сирс У., Сирс М. В ожидании малыша. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 576с.
65. Стюарт В. Работа с образами и символами в психологическом консультировании. Пер. с англ. Н. А. Хмелик. – М.: Независимая фирма «Класс», 1998. – 376 с.
66. Таланов В. Л., Малкина-Пых И. Г. Справочник практического психолога. – СПб.: Сова, М.: ЭКСМО, 2004. – 928 с.
67. Терещенко Н. М. Статеворольова структура жіночої тілесної ідентичності. – Автореферат канд. дис. – Харків, 2003. – 19 с.
68. Титаренко Т. М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. – К.: Либідь, 2003. – 376 с.
69. Тробиш Інґрід. Бути жінкою – це радість...і яка роль в цьому чоловіка. – Львів: Свічадо, 1998. – 120 с.
70. Трушкина С. В. Материнский инстинкт – что это? // Перинатальная психология и психология родительства. – 2006. – №1. – С. 42–49.
71. Трча С. Мы ждем ребенка. – Прага: Авиценум, 1987. – 207 с.
72. Учебное пособие по психологии материнства. Для факультетов: психологических, медицинских и социальной работы. – Самара: Издательский Дом БАХРАХ-М, 2003. – 784 с.
73. Филиппова Г. Г. Материнство и основные аспекты его исследования в психологии // Вопросы психологии. – 2001. – № 2. – с. 22-36.
74. Филиппова Г. Г. Материнство: сравнительно-психологический подход // Психологический журнал. – 1999. – Т. 20, № 5. – с. 81-88.
75. Филиппова Г. Г. Метод рисуночного теста в психологической работе с беременными // Исследовательский Центр Семьи и Детства РАО. Научный Центр Психического здоровья РАМН. 2005. – Вып. 6. – С. 84–98.
76. Филиппова Г.Г. Психология материнства: Учеб. пособие. – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2002. – 240 с.
77. Филиппова Г.Г. Развитие ребенка в раннем онтогенезе и функции матери // Психология и психоанализ беременности: Учеб. пособие по психологии материнства/ Ред. – составитель Д. Я. Райгородский. – Самара: Изд. Дом БАХРАХ – М, 2003. – 784 с.
78. Фонтана Д. Как справиться со стрессом. – Перри Г. Как справиться с кризисом. – М., 1995. – 352 с.
79. Формування сексуальної культури молоді / Балакірева О. М. та ін. – К.: Державний ін-тут проблем сім'ї та молоді, Укр. ін-тут соціальних досліджень, 2004. – Кн. 9. – 132 с.
80. Хоменттаусткас Г. Т. Семья глазами ребенка. – М.: Педагогика, 1989. – 160 с.
81. Чемберлен Д. Разум вашего новорожденного ребенка / Перевод с английского. – М.: Независимая фирма «Класс», 2004. – 224 с.
82. Шевчук Г. С. Іщук О. Ю. Історичний аспект становлення досліджень у галузі психологічної допомоги жінці під час вагітності та народження дитини // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Випуск 41. Серія: психологічні науки: Збірник наукових праць у 2-х т. – Чернігів: ЧДПУ, 2006. – Вип. 41. – Том 2. – С. 181–184.
83. Шевчук Г. С. Іщук О. Ю. Психологічна експрес-підготовка вагітних до пологів: особливості групової роботи з використанням методів арт-

- терапії // Актуальні проблеми практичної психології. Збірник наукових праць. – Херсон. – ПП Вишемирський В. С., 2007. – С. 231–236.
84. Шевчук Г. С. Особливості психологічного супроводу вагітних жінок, які виношують першу дитину: Магістерська дисертація. – Івано-Франківськ, 2007. – 174 с.
85. Шмурак Ю. И. Пренатальная общность // Человек. – 1993. – № 6. – с. 24-37.
86. Шнейдер Л. Б. Психология семейных отношений. Курс лекций. – М.: Апрель – Пресс, 2000. – 512 с.
87. Ярошевский М. Г. История психологии: от античности до середины XX века. – М., 1996. – 368 с.
88. Яценко Т. С. Від тестового до психоаналітичного розуміння психомалюнку // Педагогіка і психологія. – 1995. – №2. – С. 11. – 23.
89. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції: активне соціально-психологічне навчання: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004. – 679 с.
90. Яценко Т., Теслюк П. Особливості застосування малюнкових методик у роботі групи АСПН та у практиці онтопсихологічного дослідження: контури порівняльного аналізу // Психологія і суспільство. – 2005. – №4. – С. 131. – 135.
91. Яценко Т. С., Чобітько М. Г., Доцевич Т. І. Малюнок у психокорекційній роботі психолога-практика [на матеріалі психоаналізу комплексу тематичних малюнків]. – Черкаси: “Брама”, видавець Вовчок О. Ю., – 2003. – 216 с.
92. <http://www.psymama.ru/>

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Політика курсу спрямована на активну взаємодію у групі студентів, атмосферу доброзичливості з дотриманням правил академічної доброчесності. Написання контрольної роботи є обов'язковим. У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) студент буде недопущений до здачі заліку (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96-655-%D0%B2%D1%96%D0%B4-19.10.2015-%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83.pdf).
Пропуски занять (відпрацювання)	Відрацювати пропущені заняття студенти зможуть письмово (виконати тести та ін.) або усно протягом місяця після пропущеного заняття.
Виконання завдання	Студент набирає 40 балів – за усне (письмове) опитування на семінарських заняттях, 20 балів – за тестування за двома модулями, 10 балів – за виконання контрольної роботи, 30 балів – за виконання самостійної роботи (КСР). Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог, проходять тестування (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-

	content/uploads/sites/118/2019/09/%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-628.pdf).
Невідповідна поведінка під час заняття	Не допустима.
Додаткові бали	Надаються за наукову та громадську активність студентів (3 бали).
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf).

Викладач – Гасюк Мирослава Богданівна